

BOEK VIII

JAL'DARA EN JAL'KARU

Yan hield een bevende hand voor zijn gezicht en keek tussen zijn vingers door naar de andere wereld. Hij leek zo dichtbij. Als hij niet die vreemde indruk had dat die wereld achter een watergordijn lag, zou de illusie volmaakt zijn geweest.

Hij stak zijn hand uit en voelde niets. Hij vroeg zich af of hij in die bedrieglijke duisternis nog niet te ver van de poort verwijderd was. Toen zette hij vertraagd een grote stap voorwaarts.

En hij stond in Jal'dara.

Hij hoorde grazig gras onder zijn voeten ritselen. Aangename geuren prikkelden zijn reukzin. Een ander soort lucht streefde zijn gezicht. Hij was minder droog en warmer dan de lucht die hij even tevoren nog had ingeademd. Hij was in Jal'dara.

Hij werd overvallen door een stroom van emoties die hij uit alle macht uit elkaar trachtte te houden. Vergeefs. De verrukking die hij voelde was onverklaarbaar. Er waren geen woorden voor deze meeslepende gewaarwording van zijn eigen leven. De extase die al zijn zintuigen aan hem doorgaven was onbeschrijfelijk. Het geheim van deze betovering behoorde alleen de goden toe. Hij was in Jal'dara.

Deze euforie duurde enkele ogenblikken, waarin hij zelfs zijn eigen naam vergat. Naar het landschap achter de deur kijkend onderging Yan ten volle het geluk waar de erfgenamen al een eeuw

lang een voor gevoel van hadden. Hij was zo gelukkig dat hij geen vin durfde te verroeren uit angst dat hij de betovering zou verbreken. Hij was in Jal'dara.

Hij had de grootste moeite om zich zijn naam weer te herinneren. En waarom hij daar stond. Flarden van herinneringen doken op in zijn geest. Hij klampte zich eraan vast uit angst dat ze weer zouden verdwijnen. Het gezicht van een jonge vrouw. Een van top tot teen in het zwart geklede krijger. Rode, dreigende gedaanten. Mensen. Enkele namen. Corenn. Nori. Grigán. Boubak? Bowbaq. Rey. Maz Lena? Nee. Lana.

Leti.

Ineens kwam alles weer bij hem terug. De erfgenamen. Het eiland Ji. De Züu. Saat. Usul. De Hoge Koninkrijken. Het Krijgersdal. Zijn vrienden die in gevaar verkeerden in het woud van het Land van Oo. De Wyvern. Hij moest zich haasten. Ze wachtten op zijn hulp. Snel. Snel.

Maar slechts een deel van zijn geest was tot denken in staat. De andere helft leek voorgoed te verdwalen in gelukzaligheid. Het kostte de jongeman grote inspanning om zelfs maar enkele stappen vooruit te zetten in de vallei.

Hij voelde een enorme aandrang om te gaan slapen. Iets zei hem dat slaap hem zou helpen weer bij zijn positieven te komen. Maar hij mocht nu niet slapen. Waarom ook alweer niet? O ja. Omdat Leti in gevaar was. Hij moest iets doen. Wat ook alweer?

Maar hoe verder hij liep, hoe slaperiger hij werd. Zijn verrukking had hem bedwelmd, beneveld, en zijn geheugen liet het weer afweten. Hij moest slapen. Daarna zou hij zich beter voelen. Al snel dacht hij alleen nog maar aan zijn vermoeidheid. Toch weigerde hij zich eraan over te geven, maar waarom dat was werd hem steeds minder duidelijk. Waarom zou hij eigenlijk niet slapen?

Er werd een hand op zijn schouder gelegd. Yan draaide zich langzaam om en zag Nol de Wonderlijke staan. Precies zoals hij was afgebeeld op een schilderij dat Yan ergens had gezien. Waar ook alweer? Hij kon het zich niet meer herinneren.

Het feit dat hij alweer tegenover een god stond deed hem weinig. Hij had slaap. Hij wist dat hij een boodschap had voor de Eeuwige. Een belangrijk verzoek. Maar hij kon alleen maar glimlachen. Elke ademtocht benevelde hem meer.

‘Ik ben de Wachter van de deur naar Dara,’ verklaarde Nol vriendelijk. ‘Wie is Hij die je stuurt?’

De vraag verjoeg iets van de mist die Yans geest dreigde te verduisteren. De Eeuwige antwoordde werd een dwingender noodzaak dan te slapen. Was het een kracht van de god? Yan begreep niet eens waar hij het antwoord vandaan haalde. Hij kreeg het gevoel dat Nol het uit het diepst van zijn geest naar boven bracht.

‘Hij Die Weet,’ zei hij met dikke tong.

‘Usul,’ zei de Eeuwige. ‘Wel een goeie vent. Misschien een beetje te invloedrijk. Helderziendheid is altijd een last. Maar niemand heeft het voor het kiezen.’

Yan knikte zonder er een woord van te begrijpen. De welwillendheid van Nol verrukte hem. Zijn roes was nu zo sterk dat zijn geest en zijn zintuigen niet meer samenwerkten. Hij zou in het gras kunnen knielen en denken dat hij nog overeind stond. Hij had nog altijd slaap en zijn lichaam zou er uiteindelijk onvermijdelijk aan toegeven. Zijn gedachten hadden zich losgemaakt van zijn lichaam. Ze zwierven rond in de nacht, langs de heuvel, door het landschap achter de rug van Nol de Wonderlijke.

‘De deur!’ fluisterde hij ineens, terwijl hij de woorden in gedachten uitschreeuwde. ‘Mijn vrienden!’ voegde hij eraan toe, en hij wees.

Nol volgde zijn blik en zijn vriendelijke uitdrukking maakte even plaats voor ongerustheid. Een twintig meter hoog visioen verstoorde de harmonie in de Daravallei. Een gewaarwording van het woud in het Land van Oo, waar een paar stervelingen zich zo goed als ze konden teweestelden tegen de Wyvern.

Nol begon de heuvel van de deur te beklimmen. Yan haalde hem al snel in en liep hem zelfs voorbij. De luchtspiegeling had hem voldoende ontuchtend om te beseffen hoe dringend de toestand

was. Een heuveltje onttrok hem even aan het oog van zijn vrienden. Toen hij eroverheen was had de Wyvern zich teruggetrokken.

Onmiddellijk daarna stond Nol naast hem, tegenover de deur en tegenover zijn vrienden.

‘Welkom,’ zei hij, door de deur heen zijn hand naar hen uitstekend. ‘Welkom thuis.’

Usul huiverde in zijn grot op het Heilige Eiland van de Guori's. Zijn volgende gast zou pas over drie jaar komen, maar de god keek nu al naar hem uit. Om de verveling te verdrijven bedacht hij in welke gedaante hij hem zou ontvangen. Waarom eigenlijk niet in zijn ware gedaante?

Hij wist natuurlijk wel waarom niet. De meeste stervelingen bezweken bij het zien van zijn voorkomen. En Usul wilde de meesten in leven laten.

Mensen bestuderen was zijn enige afleiding. Vooral de mensen aan wie hij een stukje van zijn kennis had meegedeeld. Zij waren als enigen in staat om de toekomst te veranderen.

Zijn laatste bezoeker was een van de interessantste geweest. Usul had een deel van zijn immense aandacht besteed aan het volgen van al zijn daden en optredens. Hij had nagedacht, gespeculeerd en zich beelden gevormd over mogelijke gevolgen voor de toekomst, daarbij puttend uit de eindeloze overvloed van mogelijkheden. Jammer genoeg tekenden zich naarmate de tijd verstreek onvermijdelijk toch enkele lijnen af. En weer was Usul Hij Die Wist. De toekomst kreeg vaste vorm.

De slag bij de Bloemberg zou wel degelijk plaatsvinden. Voor het merendeel van de stervelingen van de bekende wereld zou hij chaos, ingrijpende veranderingen en omwentelingen veroorzaken. Maar dat bood de god geen enkele verstrooiing. Het was slechts de menselijke waanzin, die hij al zo lang geleden had voorspeld.

Zijn aandacht had zich verlegd naar de uitkomst van het conflict. Zijn laatste bezoeker had een flinterdunne kans om de Hoge Koninkrijken de overwinning te bezorgen. Maar hoe gering deze mo-

gelijkheid ook was, ze gaf de toekomst ten minste één onzekere factor. En dat vond Usul nu eens leuk om te zien.

Helaas kon hij niet weten wat de sterveling had gedaan sinds hij door de deur van Jal'dara was gegaan. Dat was de enige plek waar de kracht van de god niet werkte. Om te weten te komen wat de mens er deed moest Usul wachten tot de mens terugkeerde.

Als hij ooit zou terugkeren.

De god bedacht een nieuwe vorm. En hij wachtte. Hij deed niets dan wachten.

Leti ontwaakte als eerste. Net vóór Grigán. Hij voegde zich bij haar vlak nadat zij was opgestaan en enkele stappen had gezet in het zachte gras van de Daravallei.

Ze hadden in dat gras geslapen. De dag ervoor waren ze nog in het Land van Oo en hadden ze dicht tegen elkaar aan gestaan vanwege de snijdende kou die opsteeg uit de grond. Ze hadden er de Wyvern getrotseerd, de Wachter van de deur in de schorsboom. Een andere Wachter had hen door diezelfde deur meegenomen. Een god. Nol de Wonderlijke, hadden ze hem altijd genoemd. Hij Die Onderricht, zoals ze hadden geleerd uit het dagboek van Maz Achem.

Nu keken ze naar het betoverende landschap van de andere wereld. Het paradijs dat de erfgenamen al meer dan een eeuw met zo'n onverklaarbare weemoed bewonderden... zolang ze het nog niet hadden betreden.

De vallei was op zich niet heel bijzonder. Afgezien van het feit dat de tijd er op een ander ritme verstreek dan in de rest van de wereld. En dat er behalve het seizoen van het Water geen andere jaargetijden leken te zijn. Nee, de verrukking die zich van hen meester had gemaakt kwam ergens anders vandaan. Van overal tegelijk. Het was een soort magie. Een betovering. Het was alsof ze tien keer meer zintuigen hadden gekregen om duizend heerlijke gewaarwordingen te kunnen verwerken. Het was een dronkenschap zonder kater.

Leti wreef in haar ogen om te vechten tegen een hardnekkige duizeligheid. Ze voelde nog altijd blijdschap, maar de betovering leek daarentegen afgenomen te zijn. Tenzij er in haar slaap gewenning was opgetreden. Maar de verklaring deed er nu niet toe.

Toen ze allemaal door de deur waren, had Nol hun niet veel tijd gegund om opgetogen te doen over het feit dat ze in hun opzet waren geslaagd. De Wonderlijke had voorgesteld dat ze zouden gaan liggen om te slapen. Leti herinnerde zich niet eens dat ze was gaan zitten. Toch lagen de erfgenamen bij de morgenstond van deze nieuwe dag op een zacht groen matras en werden ze teder gewekt door de streling van de eerste zonnestralen. Waren ze betoverd? Door de toverkracht van Nol? Ze had geen passend antwoord op deze vraag.

Grigán stond enkele stappen bij haar vandaan. Hij kneep zijn ogen tot spleetjes en probeerde de bodem van de vallei te zien. Hoewel er niet echt sprake was van een bodem. Jal'dara leek meer op een vlakte met enkele hellingen, die in de verte werd ingesloten door muren. Je kon niet eens met stelligheid zeggen dat de vallei helemaal omsloten was. Hij kon evengoed nog mijlenver doorlopen.

‘Ziet u iets?’ vroeg Leti aan haar leermeester.

‘Veel vogels. Martelijnen. Rechtopslapers. Een paar woeldieren. Een slingerhert, daar, bij die luimenbomen. En heel in de verte zie ik kinderen.’

‘Waar?’ vroeg de jonge vrouw meteen.

Leti keek in de richting die de krijger aanwees. Eerst zag ze niets. Vervolgens, na nog wat nadere aanwijzingen van Grigán, ontwaarde ze enkele donkere omtrekken in het groene landschap. Hoe kon de krijger zo zeker weten dat het kinderen waren? Leti had zelfs moeite om menselijke vormen te herkennen in die verre vlekken.

‘Alle goden, wat een katergevoel!’ klonk Reys stem achter hen. ‘Ik heb een daverende koppijn. Het lijkt wel of Bowbaq de hele nacht op mijn hoofd heeft staan rammen!’

‘Ik zweer je dat ik dat niet heb gedaan,’ reageerde een zware stem direct, op verontschuldigende toon. ‘Ik zou je nooit slaan, vriend Rey!’

‘Dat weet ik wel, grote beer. Het is een grapje. O, ik zal het ook nooit aferen,’ besloot de acteur zogenaamd berustend.

Leti draaide zich om en keek naar haar vrienden. De reus Bowbaq, de sterkste en de aardigste van hen allemaal, stond over het nog slapende aapje Fieltje gebogen. Rey, de Loreliaan, die afwisselend charmant en onuitstaanbaar was. Maz Lana, de toegewijde priesteres van Eurydis, wier verhulde liefdesband met de acteur niemand was ontgaan.

Grigán, de Ramgrithische krijger, aan wie ieder van hen meer dan eens het leven dankte. Grigán, die haar de kunst van het vechten had bijgebracht. Grigán, die een ziekte had opgelopen waarvan de crisissen steeds bedreigender werden. En waarvoor niemand een remedie kende.

Corenn, haar tante en lid van de Permanente Raad van het Matriarchaat Kaul. Corenn, die met haar intelligentie zoveel van de geheimen van de wijzen had kunnen doorgronden. Corenn, zonder wie ze Jal’dara nooit bereikt zouden hebben. Hoewel je hetzelfde over ieder van hen zou kunnen zeggen.

Ten slotte Yan. De laatste die opstond van het grastapijt en die een beetje wezenloos en als een baby met zijn ogen knipperend om zich heen keek. Hun blikken kruisten elkaar en hij glimlachte warm.

Yan, wiens toverkrachten zo door Corenn werden geprezen. Yan, haar oudste vriend. Yan, van wie ze al zo lang hield dat het haar overbodig leek om het de jongeman te laten weten. Als hij niet de eerste stap deed, wilde dat zeggen dat hij niet van haar hield. Wat zou het anders moeten betekenen?

Vreemd genoeg bezorgde die gedachte haar geen steek in het hart. Dat was anders wel het geval. Had het te maken met de krachten van Jal’dara? De roes waarin ze nog waren moest alle pijnen verzachten.

‘Tante Corenn, dit is een gevaarlijke plek,’ hoorde ze zichzelf heel serieus zeggen.

De Moeder knikte. ‘Ik voel het ook zo,’ zei ze ernstig. ‘Ik weet alleen niet wat het is.’

‘Jal doet ons vergeten,’ zei Lana ineens nerveus. ‘Ik heb het gevoel dat mijn herinneringen heel ver weg zijn. Terwijl sommige pas van gisteren zijn. Hoe is dat mogelijk?’

‘Deze plek werkt als een drug,’ opperde Rey. ‘Daarom heb ik zo’n hoofdpijn. Ik heb nooit tegen wiet gekund.’

‘Het is nog erger,’ vervolgde de Maz, ondanks haar woorden nog steeds glimlachend. ‘Als we hier te lang blijven vergeten we uiteindelijk zelfs onze namen. Ik weet het zeker. We... zullen verdwijnen.’

De vier mannen van het groepje keken elkaar verwonderd aan.

‘Ik heb de indruk dat het fenomeen vooral invloed heeft op vrouwen,’ zei Grigán, niet goed wetend wat hij ervan moest denken.

‘Omdat die overgevoelig zijn?’ zei Leti beledigd. ‘Mannen zijn er te bot voor.’

‘Naar alle waarschijnlijkheid zal het zo’n vaart niet lopen,’ suste de krijger de opgewonden jonge vrouw. ‘Onze voorouders zijn hier meer dan twee manen gebleven en ze hebben er niets aan overgehouden. Zo lang hebben wij niet eens nodig. Dus laten we ons niet onnodig zorgen maken.’

Corenn knikte. Ze hoopte maar dat de dingen zo simpel waren als Grigán ze voorstelde. In werkelijkheid wisten ze helemaal niet of ze hulp zouden kunnen vinden in Jal’dara. En wat ze zouden moeten doen om die ook te krijgen.

Ze rekenden min of meer op het bezoek van Nol, maar de Wonderlijke liet lang op zich wachten. De erfgenamen durfden zich niet verder in Jal’dara te wagen. Deels uit angst voor de onbekende gevaren die deze plek kon verbergen, maar vooral uit eerbied. Niemand wilde de heilige grond van de bakermat der goden betreden zonder dat de opzichter van de plek hen daartoe had uitgenodigd.

Rey stelde voor dat ze de wachttijd zouden gebruiken om te ontbijten. Ze bedwongen hun nieuwsgierigheid en trokken niet op verkenning uit, maar gingen in een kringetje in het gras zitten. Lana stalde hun meegebrachte etenswaren uit op een deken. Ze keken naar de hompen brood, de gedroogde vruchten, het gerookte spek en de eieren en beseften dat ze niet echt honger hadden.

Grigán adviseerde om toch maar te eten en iedereen werkte iets naar binnen. Het kostte moeite, want alles kwam hun zwaar op de maag te liggen. Corenns idee om cozeethee te maken werd daarentegen enthousiast ontvangen. Maar na een aantal vergeefse pogingen moesten de erfgenamen zich erbij neerleggen dat het op Jal'dara onmogelijk was om vuur te maken.

'Arkane van Junine was toch verbrand,' zei Bowbaq verwonderd, druk in de weer met zijn vuursteen.

'Dat was in Jal'karu,' zei Yan argeloos. 'Ergens onder onze voeten. Daar is het vast heel anders.'

Zijn metgezellen keken prompt naar de grond, alsof ze er de schachten met demonen konden zien die Achem had beschreven. Natuurlijk zagen ze niets. Waarop ze vervolgens in de goudkleurige muren rond de vallei speurden naar een spleet of een donkere plek die de ingang kon zijn naar een onderaardse gang. Maar die was er net zomin als er vliegende martelijnen waren.

Na Rey, Yan en Grigán gaf nu ook Bowbaq zijn pogingen om vuur te maken op. Ze moesten zich dus tevredenstellen met het lauwe water uit hun veldflessen, dat laffer smaakte dan ooit. Terwijl ze langzaam en met tegenzin dronken goot Corenn een ruime scheut water uit over de grond. Haar metgezellen keken bevreemd toe. Na enkele seconden streek ze over het gras en woelde met haar voet de aarde om.

'Het is droog,' zei ze uiterst kalm.

Grigán probeerde het zelf uit. Na hem kwamen ook Leti en Rey tot de conclusie dat de grond kurkdroog was.

'Waarom weet ik niet, maar het zit me dwars,' zei de krijger. 'Hoe kan dit? Zo droog is het hier niet.'

‘We hebben al vreemdere dingen gezien,’ zei de Moeder. ‘De tuinen lijken zich te hernieuwen. Of anders gezegd, ze krijgen telkens opnieuw vorm. Ik dacht het al toen ik zag dat er geen afdraken zijn achtergebleven op de plekken waar wij hebben gelegen.’

‘Wel praktisch,’ zei Rey met een spottend lachje. ‘Het blijft hier altijd schoon. Onveranderlijk. De zaligste droom van mijn grootmoeder.’

‘Ik denk niet dat het daarom is,’ zei Corenn. ‘In elk geval verklaart het misschien waarom we geen honger, geen dorst en geen kou voelen. Die kracht moet ook invloed hebben op ons.’

‘Toch heb ik hoofdpijn,’ zei de acteur grimassend. ‘Dus helemaal probaat is het niet.’

‘Nog niet. Maar als we twee manen zouden blijven? Drie? In hoeverre zou dat ons veranderen?’

‘We zouden Gweloms worden,’ zei Lana loom. ‘Zoals onze voorouders. Met een langere levensduur... en deels onvruchtbaar.’

‘We zijn al Gweloms,’ zei Leti. ‘De afgezanten hebben maar weinig kinderen gekregen. En die hebben er op hun beurt niet veel meer geproduceerd.’

‘Behalve Bowbaq, die zich niet in de kaart laat kijken,’ zei Rey met een vette knipooog naar de reus. ‘Is het niet, beste vriend?’

‘Ik verberg helemaal niets,’ verontschuldigde de aangesprokene zich, blozend onder zijn blonde baard.

‘En wat die langere levensduur betreft, vind ik dat de levensverwachting van de erfgenamen de laatste tijd een nogal drastische terugval kent,’ vervolgde Rey wrang.

Niemand moest erom lachen. De acteur vond het eigenlijk zelf ook niet leuk.

‘De euforie trekt weg,’ zei Corenn. ‘Ons geheugen komt terug. We kunnen weer smart voelen.’

‘Ik onderga haar nog altijd,’ zei Lana, onwillekeurig glimlachend. ‘Alles is zo prachtig hier...’

De erfgenamen keken met een mengeling van afgunst en verlegenheid naar de Maz.

‘Ik denk dat ik het ook weer zou voelen als ik het toeliet,’ waarschuwde Yan. ‘Ik heb de indruk dat het cyclisch werkt.’

‘We moeten allemaal heel waakzaam zijn,’ besliste Grigán. ‘Zodra iemand van ons voelt dat hij licht in het hoofd wordt, waarschuwt hij de anderen. Maz Lana, gaat het wel?’

‘Ja. Ja hoor, Grigán,’ herhaalde ze traag. ‘Alles hier is zo prachtig,’ zei ze voor de zoveelste keer.

De krijger maakte zich even zorgen over de gezondheid van de Maz, maar afgezien van haar loomheid leek Lana volmaakt beheerst. Kostbare tijd verliezen door voorzorgen te nemen kon de dingen alleen maar verergeren.

‘We gaan op stap,’ commandeerde hij ineens. ‘Lopen zal ons goeddoen. En ik ben het zat om te wachten op de goedgunstigheid van de goden. Laten we maar eens in deze vallei gaan rondkijken!’

De erfgenamen kwamen niet ver op hun ontdekkingstocht. Lana wilde de deur van Jal van dichterbij bekijken. Die hadden ze de vorige avond maar heel even gezien. Hij werd dus hun eerste bestemming, op hooguit tweehonderd passen van de plek waar ze hadden geslapen.

Hij was hoger, noch breder dan de deuren die ze al hadden gezien: de deur van Ji en die van het woud van Oo. Alleen Grigán wist hoe de Shonse Boog eruitzag. Maar op minstens honderd passen ervandaan werden de verschillen al zichtbaar. Deze deur was veruit de mooiste. En de boeiendste.

Zoals alles in Jal’dara was hij vertrouwd en bijzonder tegelijk. Je voelde er dezelfde betovering bij als bij alles in de vallei. Een kracht die bij de andere deuren alleen maar voelbaar was als ze opengingen, maar die hieruit aan één stuk door opwelde.

Toen ze de voet ervan bereikten merkten ze nog veel meer bijzondere kenmerken op.

‘Hoe konden we dit hebben gemist gisteravond!’ riep de Maz hartstochtelijk. ‘Heeft de betovering ons dan zo verblind?’

‘De deur stond open,’ zei Corenn minstens even aangedaan. ‘En

dan zijn de motieven niet te zien. Stel je voor dat we hieraan voorbijgegaan waren!

Net als zijn metgezellen keek Bowbaq naar de motieven waarmee de binnenkant van de boog was versierd. Hij had alleen maar opgemerkt dat de boog uit één enkel stuk marmer was gehakt. Het was daarmee waarschijnlijk het zwaarste stuk marmer dat ooit was bewerkt. Hij had ook gezien dat er motieven aan de binnen- én de buitenkant stonden, wat deze deur anders dan alle andere deuren maakte. Toch vond hij dit geen reden om er zo opgewonden over te doen en daarom besloot hij uiteindelijk om het Lana te vragen.

‘De kleuren, Bowbaq!’ riep de Maz geestdriftig. ‘Zie je het dan niet? De motieven zijn gekleurd!’

‘Ik zie het, vriendin Lana,’ verzekerde hij haar. ‘Heel mooi,’ voegde hij er nog beleefd aan toe. Maar hij begreep nog steeds niet waarom die versiering van zeven of acht basiskleuren zoveel bewondering oogstte.

‘Het is veel meer dan mooi!’ vervolgde de priesteres. ‘Deze kleuren vormen de sleutel van de Etheekse taal!’

Bowbaq keek smekend naar Corenn en de Moeder begreep dat de reus wat meer uitleg nodig had. Al haar metgezellen luisterden er geboeid naar.

‘De motieven op alle andere deuren zijn verveerd,’ vertelde Corenn. ‘Uitgewist door de eeuwen. Gelukkig lijkt dat hun toverkracht niet aan te tasten. Maar niemand heeft er een logica in kunnen ontdekken. We hebben altijd gedacht dat ze meer dan alleen maar versiering waren. Maz Achem was de eerste die de overeenkomst zag met de Etheekse taal. Maar die taal is zelf nagenoeg onbekend en de deuren zijn veel ouder dan de weinige overblijfselen die we van de Etheekse beschaving hebben.’

‘We weten niets van de Etheken,’ onderbrak Rey haar. ‘Twee of drie ruïnes, een paar zegels verspreid over alle hoeken van de wereld. Misschien hebben ze zelfs helemaal nooit bestaan.’

‘De bewijzen lijken me overtuigend genoeg. Ze hebben wel degelijk bestaan. Maar om nu te beweren dat ze de eerste mensen

waren... Dat is weer een ander verhaal. Hoe het ook zij, met onze beperkte kennis van hun alfabet hebben we nooit de teksten op de deuren kunnen vertalen.

Deze tekens zijn ongeschonden,' zei de Moeder, wijzend naar de binnenkant van de boog. 'Niet alleen zijn ze prachtig getekend. Ze zijn ook nog ingekleurd. Kijk maar hoe het gedaan is. Hier, drie rode tekeningen, een blauwe en een groene. Daar verderop, dezelfde tekens in precies dezelfde kleuren. En hier, vier groene en twee gele.'

'Net als de Ithaarse dobbelstenen,' zei Rey, die een kenner op dat gebied was.

'Misschien. Waarom niet? Kijk maar hoe de kleuren zijn aangebracht en je begrijpt dat het geen simpele versiering is. Kleur is een wezenlijk onderdeel van het Etheekse alfabet.'

'Lana, kun jij deze inscripties vertalen?' vroeg Grigán zonder zich illusies te maken.

'Helaas niet,' antwoordde de Maz, nog altijd even opgetogen. 'Ik heb die taal niet bestudeerd. En zelfs als ik dat wel had gedaan, hangt het er nog van af hoe de kleuren zijn gebruikt. Veranderen ze van de ene lettergreep op de andere? Beïnvloeden ze de betekenis van een woord? Het is een werk van jaren, Grigán. Zonder garantie dat het lukt.'

De krijger versomberde en keek omhoog naar het gewelf alsof hij er de oplossing in hoopte te lezen. Maar de boog zou zijn geheimen niet prijsgeven.

'Denkt u dat de andere deuren ook gekleurd waren?' vroeg Yan.

'Jawel,' antwoordde Lana, terwijl Corenn tegelijkertijd 'waarschijnlijk niet' zei.

'Waarheid in Arkarië, leugen in Jezeba,' luidde het spreekwoord dat Rey geamuseerd aanhaalde. Daarmee bespaarde hij zijn vrienden een lange en overbodige discussie. 'Ik vraag me toch af wat daar allemaal staat,' voegde hij eraan toe, naar de gekleurde tekens kijkend. 'Misschien is het wel een grappig verhaaltje?'

'Natuurlijk. Die types hebben een stuk berg uitgehakt om het

verhaaltje te vertellen van de koning die zijn troon zoekt,' spotte Grigán. 'Of dat van de Loreliaan die een halve terts wilde lenen,' besloot hij plagerig.

'Ik geef de voorkeur aan de laatste,' antwoordde de acteur, niet in het minst uit het veld geslagen. 'Een Ramgrith, een Juniaan en een Goranees gaan samen naar de Grote Tempel. De Juniaan gaat er binnen en...'

Yan bleef niet luisteren naar het verhaal, dat hij al kende omdat Rey het te pas en te onpas vertelde. Hij liep peinzend rond de indrukwekkende structuur en probeerde zich voor te stellen wat er nodig geweest moest zijn om zoiets te maken. Hoeveel tijd was erin gestoken? Wat was het aandeel van de magie?

Hoeveel mannen waren ervoor nodig geweest? Misschien niet één.

'Wie zou die deuren hebben gemaakt?' vroeg hij toen hij weer terug was bij zijn vrienden. Hij verwachtte niet echt een antwoord op de vraag die hen nu al twee maanden bezighield.

'En waarom?' zei Leti. 'Waarom wordt mensen eigenlijk de kans geboden om naar Jal'dara te gaan?'

De jonge vrouw was nog maar nauwelijks uitgesproken of er klonk een licht gefluit dat overging in een oorverdovend lawaai. Grigán en Rey kwamen onder de boog vandaan en gingen samen met hun metgezellen een pas of tien verderop staan.

'Wat gebeurt er?' vroeg Bowbaq ongerust. 'Waarom gaat de deur open?'

'Ik weet het niet,' antwoordde Lana ontнуchterd, starend naar het lichtpunt dat tussen de zuilen was verschenen.

Maar het spreidde zich niet uit over de hele deur, zoals de vorige keren. De deur toonde zijn magie maar bood geen doorgang.

Terwijl alle anderen naar het wonder stardden, draaide Yan zich om en speurde de omgeving af. Binnen enkele seconden had hij gevonden waar hij naar zocht.

'Nol', waarschuwde hij, Grigán aan zijn mouw trekkend. 'Hij komt eraan.'